

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 578/2015-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka (sudca spravodajca), zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti CITIUS, s. r. o., v likvidácii, Krakovská 19, Košice, zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Kožiakom, Murgašova 3, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 31/2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti CITIUS, s. r. o., v likvidácii, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 31/2004 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 31/2004 p r i k a z u j e ďalej konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Obchodnej spoločnosti CITIUS, s. r. o., v likvidácii, finančné zadost'učinenie n e p r i z n á v a .

4. Obchodnej spoločnosti CITIUS, s. r. o., v likvidácii, p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov), ktoré j e Okresný súd Poprad p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. Martina Kožiaka, advokátska kancelária, Murgašova 3, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 578/2015-12 zo 16. decembra 2015 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti CITIUS, s. r. o., v likvidácii, Krakovská 19, Košice (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 31/2004 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že napadnuté konanie začalo na základe návrhu obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] Košice (ďalej aj „pôvodná navrhovateľka“), doručeného okresnému súdu 15. novembra 2001, ktorým sa domáhala proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporkyňa“) zaplatenia sumy 70 000 Sk

(2 323,57 €) s príslušenstvom. Návrh odôvodnila tým, že odporkyňa ako zamestnankyňa pôvodnej navrhovateľky 13. júla 1998 a 18. augusta 1998 osobne prevzala od dlžníkov pôvodnej navrhovateľky splátky pôžičky v celkovej sume 70 000 Sk, pričom tieto peňažné prostriedky neodovzdala do pokladne pôvodnej navrhovateľky, ale ponechala si ich pre svoju osobnú potrebu. Sťažovateľka 7. augusta 2009 doručila okresnému súdu návrh na zmenu účastníkov konania na strane navrhovateľa z dôvodu, že pôvodná navrhovateľka zmluvou o postúpení pohľadávok zo 7. augusta 2009 postúpila pohľadávku voči odporkyni sťažovateľke. Okresný súd uznesením z 2. decembra 2009 pripustil zmenu účastníkov na strane navrhovateľa tak, že do konania namiesto pôvodnej navrhovateľky vstúpila sťažovateľka. Aj napriek tomu, že okresný súd vo veci dvakrát meritórne rozhodol, jeho rozsudky boli zrušené odvolacím, resp. dovolacím súdom. V predmetnej právnej veci tak nebolo za takmer 14 rokov od podania návrhu právoplatne rozhodnuté.

3. Sťažovateľka zastáva názor, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní dochádza k dlhoročným a neodôvodneným priet'ahom, pričom tieto priet'ahy sú takej intenzity, závažnosti a rozsahu, že ich nemožno kvalifikovať inak ako zbytočné priet'ahy. Postup okresného súdu v napadnutom konaní teda nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky, ale spôsobil zbytočné priet'ahy, dôsledkom čoho je porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti ďalej argumentovala, že *„vec, týkajúca sa zaplatenia dlžnej sumy, nie je skutkovo a právne tak zložitá, že by sa vymykala z bežnej rozhodovacej činnosti príslušných súdov v obdobných veciach. Naopak, pravdepodobne ide o vôbec najfrekventovanejšie a najčastejšie kauzy, s ktorými sa obracajú účastníci na príslušné súdy. Výklad a aplikácia príslušnej právnej úpravy sú stabilizované v rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj metodiku postupu všeobecných súdov v týchto sporoch.*

Pokiaľ v predmetnej veci došlo k zrušeniu dvoch rozsudkov prvostupňového súdu (rozsudok č.k. 11 C/1113/2001-59 zo dňa 16.06.2003 a rozsudok č.k. 11 C/31/2004-348 zo dňa 29.11.2011), vždy to bolo pre procesné pochybenie okresného súdu pri ustanovovaní opatrovníčky žalovanej ako účastníčke konania, čím jej mala byť odňatá možnosť konať

pred súdom. S poukazom na uvedené, nemožno akceptovať zbytočné prieťahy a štrnásť rokov trvajúce konanie ani existenciou dvoch zrušených rozsudkov.

... neprimeraná dĺžka trvania tejto veci má bezprostredný vplyv na neprimeranú dĺžku prebiehajúcej likvidácie obchodnej spoločnosti CITIUS, s.r.o., v likvidácii.

... Napriek tomu, že sťažovateľ využil všetky dostupné právne prostriedky na svoju ochranu, ani po takmer štrnástich rokoch od podania žaloby (15.11.2001), nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté.“.

4. Sťažovateľka na základe uvedeného navrhla, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu v tejto veci konať bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie v sume 14 000 € a úhradu trov konania.

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. 1ÚS/2016 z 8. februára 2016, a právny zástupca sťažovateľky k vhodnosti ústneho pojednávania podaním z 26. januára 2016.

5.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem chronológie úkonov vykonaných okresným súdom v napadnutom konaní k veci uviedol:

„V súvislosti s podanou sťažnosťou, kde sťažovateľka namieta celkovú dĺžku konania poukazujeme na rozhodovacu prax Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. II. ÚS 129/06, I. ÚS 434/2012), keď Ústavný súd konštatoval, že v prípade ak sťažovateľ vstúpil ako ďalší účastník do už prebiehajúceho občianskoprávneho konania pred všeobecným súdom prichádza u neho do úvahy skúmanie možného porušenia základného práva, iba od okamihu prijatia uznesenia, ktorým všeobecný súd jeho vstup do konania pripustil. Teda Ústavný súd skúma porušenie práva, iba v období počas ktorého bol sťažovateľ účastníkom posudzovaného konania. V danom prípade sa sťažovateľka stala

účastníčkou konania na základe uznesenia Okresného súdu Poprad č. k. 11 C/31/2004-261 zo dňa 2.12.2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 9.3.2010.

Pre úplnosť však súd poukazuje aj na správanie právnych predchodcov navrhovateľa, ktoré zjavne ovplyvnilo celkovú dĺžku konania. Predovšetkým vo veci došlo viackrát k zmene účastníka konania na strane navrhovateľa. Pôvodným navrhovateľom v konaní bola spoločnosť [REDAKOVANÉ] Košice, ktorá postúpila predmetnú pohľadávku na fyzickú osobu [REDAKOVANÉ], ktorý opätovne postúpil pohľadávku na pôvodného navrhovateľa a dňa 7.8.2009 došlo k postúpeniu pohľadávky na sťažovateľku. Zo strany právnych predchodcov sťažovateľky došlo k viacerým úkonom (napr. námietka zaujatosti voči zákonnej sudkyni, námietka voči znalkyni), ktoré neboli dôvodné avšak rozhodnutie o týchto námietkach ovplyvnilo dĺžku konania. Taktiež už v roku 2004 sa vyskytli problémy s doručovaním zásielok pôvodnému navrhovateľovi, resp. konateľovi. Z dôvodov na strane navrhovateľa bolo nariadené pojednávanie odročené 4-krát (13.10.2005, 22.5.2008, 26.6.2008 a dňa 18.9.2008).

Taktiež sa opakovane vyskytli problémy pri doručovaní zásielok odporkyni. Aj s prihliadnutím na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 2M Cdo 7/2004 je zrejmé, že súd musí postupovať tak, aby aj odporkyni zabezpečil spravodlivú ochranu jej práv a oprávnených záujmov v zmysle platných procesných predpisov. Pokiaľ sa v konaní vyskytnú problémy s dorúčením zásielok účastníkovi konania, je to nepochybne skutočnosť, ktorá významne ovplyvňuje dĺžku konania, pretože súd musí vykonať všetky dostupné šetrenia o pobyte účastníka konania, a iba v nevyhnutných prípadoch môže zvoliť zastúpenie účastníka konania opatrovníkom. Predĺženie doby trvania konania z týchto dôvodov však nemožno pripisovať na ťarchu súdu.

Taktiež je potrebné poukázať aj na rôzne procesné úkony sťažovateľky, ktorými síce realizovala svoje procesné práva, avšak neboli dôvodné a ovplyvnili dĺžku konania. Podaním z 15.3.2010 sťažovateľka požiadala o ustanovenie bezplatného právneho zástupcu. Jej žiadosť bola zamietnutá a v dôsledku podaného odvolania bola predložená krajskému súdu, ktorý potvrdil uznesenie tunajšieho súdu. Dňa 10.6.2013 sťažovateľka podala dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, č. k. 20Co/167/2012 zo dňa 21.3.2013, ktorým bol zrušený napadnutý rozsudok I. stupňa a to napriek skutočnosti, že proti takémuto typu rozhodnutia dovolanie nie je prípustné. Následne aj sťažovateľka

zobrala dovolanie späť, avšak spis musel byť predložený dovolaciemu súdu na rozhodnutie o zastavení dovolacieho konania, pričom spis bol vrátený tunajšiemu súdu dňa 17.2.2014. Z dôvodu opakovaných problémov pri doručovaní uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania likvidátorovi sťažovateľky, na ktorého v zmysle § 70 ods. 3 Obchodného zákonníka prechádza pôsobnosť štatutárnych orgánov konať v mene spoločnosti. Uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania nadobudlo právoplatnosť až dňom 9.10.2015, resp. v 5. výroku dňom 27.10.2015. S poukazom na uvedené skutočnosti navrhujeme sťažnosť sťažovateľky zamietnuť.“ Predseda okresného súdu zároveň oznámil, že netrvá na prerokovaní veci na ústnom pojednávaní.

5.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 8. februára 2016 uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

7. Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a obsahu súdneho spisu vzťahujúceho sa na vec sťažovateľky ústavný súd zistil tento priebeh a stav napadnutého konania:

Dňa 15. novembra 2001 pôvodná navrhovateľka doručila okresnému súdu návrh na začatie konania.

Dňa 2. decembra 2009 okresný súd uznesením pripustil zmenu účastníkov konania na strane navrhovateľa tak, že do konania vstúpila sťažovateľka (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 9. marca 2010). Zároveň ustanovil odporkyni opatrovníka.

Dňa 15. marca 2010 sťažovateľka požiadala o ustanovenie bezplatného právneho zástupcu z radov advokátov.

Dňa 17. marca 2010 odporkyňi ustanovený opatrovník sa odvolal proti uzneseniu o ustanovení opatrovníka.

Dňa 31. mája 2010 okresný súd zmenil uznesenie o ustanovení opatrovníka odporkyňi. Zároveň zamietol návrh sťažovateľky na ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

Dňa 21. júna 2010 sťažovateľka sa odvolala proti uzneseniu okresného súdu z 31. mája 2010.

Dňa 23. júna 2010 bol spis predložený Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 13. augusta 2010 krajský súd uznesením sp. zn. 1 Co 83/2010 potvrdil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu.

Dňa 13. septembra 2010 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 16. februára 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 24. marec 2011.

Dňa 24. marca 2011 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 29. apríl 2011 z dôvodu predvolania svedka.

Dňa 29. apríla 2011 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil meritórny rozsudok, ktorým odporkyňu zaviazal na zaplatenie sumy 1 659,70 € s príslušenstvom a trov konania a vo zvyšnej časti návrh zamietol.

Dňa 29. júna 2011 sťažovateľka podala odvolanie proti výroku rozsudku okresného súdu, ktorým bol návrh v časti zamietnutý.

Dňa 4. júla 2011 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie. Zároveň zaslal odvolanie sťažovateľky odporkyňi na vyjadrenie.

Dňa 26. júla 2011 okresný súd vydal opravné uznesenie, ktorým opravil odôvodnenie rozsudku z 29. apríla 2011.

Dňa 25. augusta 2011 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok.

Dňa 2. septembra 2011 sťažovateľka doplnila odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 29. apríla 2011.

Dňa 19. septembra 2011 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o opravných prostriedkoch sťažovateľky.

Dňa 17. mája 2012 krajský súd uznesením sp. zn. 20 Co 145/2011, 20 Co 146/2011 vrátil vec okresnému súdu na doručenie rozsudku a na ustanovenie nového opatrovníka odporkyňi, uložil mu vykonať dôkaz výsluchom svedka [REDAKOVANÉ], zrušil uznesenie okresného súdu o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok a priznal sťažovateľke oslobodenie od platenia súdneho poplatku.

Dňa 20. júna 2012 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 27. júna 2012 okresný súd zisťoval prostredníctvom Mestského úradu Poprad a Sociálnej poisťovne pobyt odporkyne.

Dňa 10. júla 2012 odporkyňa doručila splnomocnenie pre advokáta na jej zastupovanie v konaní a žiadala o účinné doručenie rozsudku okresného súdu.

Dňa 24. júla 2012 odporkyňa doručila odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 29. apríla 2011.

Dňa 26. júla 2012 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 21. marca 2013 krajský súd uznesením sp. zn. 20 Co 167/2012 zrušil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 26. apríla 2013 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 30. apríla 2013 okresný súd vyzval odporkyňu, aby sa vyjadrila k návrhu a zaslala súdu návrhy na dokazovanie.

Dňa 10. júna 2013 sťažovateľka podala dovolanie proti uzneseniu krajského súdu z 21. marca 2013 a požiadala o oslobodenie od platenia súdneho poplatku.

Dňa 14. augusta 2013 okresný súd uznesením nepriznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 27. septembra 2013 sťažovateľka doručila späťvzatie dovolania.

Dňa 9. októbra 2013 bol spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o dovolaní.

Dňa 10. februára 2014 najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 338/2013 dovolacie konanie zastavil.

Dňa 17. februára 2014 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 25. februára 2014 okresný súd nariadil pojednávanie na 11. apríl 2014.

Dňa 7. apríla 2014 okresný súd odročil nariadené pojednávanie na 22. máj 2014 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Dňa 22. mája 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 10. júl 2014 z dôvodu vyjadrenia sťažovateľky k námietke premlčania vznesenej odporkyňou.

V dňoch 27. a 30. júna 2014 sťažovateľka doručila stanovisko k vyjadreniu právneho zástupcu odporkyne.

Dňa 1. júla 2014 okresný súd zaslal stanovisko sťažovateľky odporkyni na vyjadrenie.

Dňa 10. júla 2014 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 7. október 2014 z dôvodu predvolania a vypočutia svedkov.

Dňa 6. októbra 2014 okresný súd vypočul svedka [REDAKOVANÉ].

Dňa 7. októbra sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu výsluchu svedkyne dožiadaným súdom.

Dňa 13. októbra 2014 okresný súd požiadal dožiadaný súd o výsluch svedkyne.

Dňa 13. novembra 2014 dožiadaný súd vykonal výsluch svedkyne.

Dňa 2. decembra 2014 okresný súd nariadil pojednávanie na 12. marec 2015.

Dňa 12. marca 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účel nariadenia znaleckého dokazovania a vyžiadania spisov súvisiacich s vecou.

Dňa 23. apríla 2015 okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie na preverenie pravosti podpisu odporkyne na uznaní dlhu a na vykonanie znaleckého posudku ustanovil znalecký ústav v odbore grafológia.

Dňa 13. júla 2015 okresný súd urgoval odporkyňu na zloženie preddavku na trovy znaleckého dokazovania a na predloženie porovnávacieho materiálu.

Dňa 11. septembra 2015 odporkyňa navrhla zrušiť znalecké dokazovanie z odboru grafológie a nariadiť vykonanie grafickej diagnostiky (preverenie pravosti listiny).

Dňa 5. februára 2016 okresný súd uznesením odvolal z nariadeného znaleckého dokazovania znalecký ústav a ustanovil znalca z odboru kriminalistiky, odvetvia grafickej diagnostiky.

Dňa 16. marca 2016 sťažovateľka doručila námietku proti ustanoveniu znalca.

Dňa 22. marca 2016 okresný súd uznesením zamietol námietku proti znalcovi.

Dňa 5. apríla 2016 sťažovateľka doručila námietku zaujatosti voči konajúcej sudkyni.

Dňa 12. apríla 2016 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podanú námietku.

Dňa 19. apríla 2016 ustanovený znalec doručil znalecký posudok.

Dňa 21. apríla 2016 okresný súd zaslal znalecký posudok na vyjadrenie účastníkom konania.

Dňa 29. apríla 2016 okresný súd uznesením priznal znalcovi znalečné.

III.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

9. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 31/2004 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

11. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, pričom tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím (mutatis mutandis II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, III. ÚS 116/02).

13. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

14. Posúdením napadnutého konania podľa prvého kritéria ústavný súd dospel k záveru, že preskúmané konanie nie je po právnej stránke zložitú – jeho predmetom je nárok na zaplatenie peňažnej sumy, ktorú údajne odporkyňa prevzala a ponechala pre vlastnú potrebu, teda ide o vec patriacu do štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Určitý stupeň faktickej zložitosti mohol súvisieť s potrebou nariadenia znaleckého dokazovania na preverenie pravosti podpisu, resp. listiny, avšak zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub tejto skutočnosti.

15. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúvanom konaní, ústavný súd poukazuje najmä na okolnosť (na ktorú poukázal vo svojom vyjadrení aj predseda okresného súdu), že priebeh konania pred okresným súdom bol viackrát charakterizovaný využitím procesných dispozičných oprávnení sťažovateľky, ktoré na strane okresného súdu vyvolali povinnosť reagovať predpísaným spôsobom na tieto procesné návrhy. Išlo o návrh na ustanovenie bezplatného právneho zástupcu v konaní, odvolanie proti rozhodnutiu o tomto návrhu, doplnenie odvolania proti rozsudku okresného súdu, dovolanie proti zrušujúcemu uzneseniu krajského súdu (spolu so žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov), ktoré sťažovateľka neskôr vzala späť; námietku proti znalcovi a námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi.

16. Podľa právneho názoru ústavného súdu využitie možností daných sťažovateľovi procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie jeho práv v súdnom konaní môže síce spôsobiť predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (m. m. I. ÚS 31/01). Zároveň dĺžku konania, ktorá je dôsledkom úkonov jeho účastníkov alebo ich nečinnosti, nemožno považovať za dôvod na vyslovenie zbytočných prietahov v prípade, keď súd o procesných návrhoch sťažovateľa konal a rozhodoval bez zbytočných prietahov (napr. II. ÚS 41/00).

17. Na ťarchu sťažovateľky z pohľadu zbytočných prietahov v napadnutom konaní možno pripísať aj skutočnosť, že v dôsledku nepreberania zásielok likvidátorom sťažovateľky uznesenie okresného súdu o nariadení znaleckého dokazovania z 23. apríla 2015 nadobudlo právoplatnosť až 9. októbra 2015. Uvedené skutočnosti nepochybne mali dopad na celkovú dĺžku trvania konania, na čo ústavný súd prihliadol pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia.

18. Napokon, ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní a v tejto súvislosti konštatuje, že sťažovateľka do konania vstúpila na základe uznesenia okresného súdu z 2. decembra 2009, ktorý pripustil jej vstup do konania namiesto jej právneho predchodcu ([REDACTED] v likvidácii), čím došlo k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu, a teda aj k vymedzeniu časti napadnutého konania, v súvislosti s ktorou sťažovateľka môže relevantne uplatňovať základné právo na konanie

bez zbytočných priet'ahov. Vzhľadom na to, že sťažovateľka sa stala účastníčkou napadnutého konania až na základe uznesenia z 2. decembra 2009 v dôsledku singularnej sukcesie (postúpenia pohľadávky, ktorá je predmetom konania), ústavný súd nepodrobil preskúmaniu tú časť konania, ktorá sa týkala právnych predchodcov sťažovateľky (napr. IV. ÚS 288/2010, I. ÚS 434/2012).

19. Ústavný súd z prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní zistil, že postup okresného súdu vo vymedzenom období sa vyznačoval nečinnosťou, ale aj neefektívnou činnosťou, ktorá tiež môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

20. Okresný súd bol v predmetnej veci opakovane nečinný v období od 13. septembra 2010, keď mu bol vrátený spis z krajského súdu, do 24. augusta 2011 (6 mesiacov), keď uskutočnil pojednávanie; ako aj v období od 13. júla 2015 do 5. februára 2016 (7 mesiacov). Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné priet'ahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné.

21. Neefektívnosť postupu okresného súdu vyplýva najmä zo skutočnosti, že pre vadu konania krajský súd vrátil vec okresnému súdu na doručenie prvostupňového rozsudku a na ustanovenie nového opatrovníka odporkyňi, keďže súdom ustanovená opatrovníčka ako zamestnankyňa súdu nemohla účinne zastupovať odporkyňu a hájiť jej práva. Po doručení rozsudku okresného súdu odporkyňi a opätovnom predložení veci odvolaciemu súdu krajský súd rozsudok okresného súdu zrušil, keď dospel k záveru, že postupom súdu, ktorý žalovanej ustanovil za opatrovníčku zamestnankyňu súdu, bez toho, aby vykonal ďalšie šetrenie, či sú dané predpoklady pre tento postup, jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Dôsledkom uvedeného nesprávneho postupu okresného súdu bolo zbytočné predĺženie konania o dobu, počas ktorej odvolací súd rozhodoval o dôvodne podaných odvolaniach. Preto nebolo možné akceptovať ani obranu okresného súdu, podľa ktorého predĺženie konania bolo aj dôsledkom problémov pri doručovaní zásielok odporkyňi.

22. Ústavný súd preto dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré ku dňu doručenia sťažnosti trvalo takmer 14 rokov (a 5 a pol roka od vstupu sťažovateľky do konania), došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

23. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov.

24. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 14 000 € s prihliadnutím na dĺžku napadnutého konania, vzniknutú nemajetkovú ujmu sťažovateľky, ako aj skutočnosť, že neprimeraná dĺžka napadnutého konania má bezprostredný vplyv na prebiehajúcu likvidáciu sťažovateľky a na uspokojenie jej veriteľov.

25. Priznanie finančného zadosťučinenia, ktoré má povahu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch, podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade neprichádza do úvahy, vzhľadom na podiel sťažovateľky na vzniknutých prietáhoch a dobu, počas ktorej je sťažovateľka účastníčkou napadnutého konania. Ústavný súd tiež zohľadnil skutočnosť, že v priebehu napadnutého konania došlo trikrát k postúpeniu pohľadávky, a to medzi subjektmi, ktoré sú personálne prepojené s osobou [REDAKOVANÉ], ktorý bol v postavení konateľa pôvodnej navrhovateľky, neskôr navrhovateľa a v súčasnej dobe je likvidátorom sťažovateľky. Opätovné postupovanie pohľadávky a najmä pozícia postupníka určite nenapĺňa podmienky kogentných ustanovení § 70 až § 72 Obchodného zákonníka pre spoločnosť v likvidácii a jej likvidátora.

26. V okolnostiach danej veci preto ústavný súd považoval výrok o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru, ako aj výrok, ktorým prikázal okresnému súdu v predmetnej veci konať bez zbytočných prietáhov, za dostatočnú ochranu jej práv a finančné zadost'učinenie jej nepriznal (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

27. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania s'ťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Martinom Kožiakom, a podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť s'ťažovateľke trovy konania v ňou uplatnenej sume 296,44 € (odmena za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2015) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa bodu 4 výroku rozhodnutia.

28. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. mája 2016